

4 APRIL 2009

Democratische kunst?

'Waar is in godsnaam dat vogelhuisje voor?' vroeg een stagiair Informatievoorziening van de Tweede Kamer zich af toen hij zich geconfronteerd zag met het kantoortje van de Dienst (zie rechts). De Dienst was een project van de kunstenaar Martijn Engelbregt dat zich afspeelde in het Logement, een exclave van de Tweede Kamer aan het Plein. Doel was om te komen tot 'democratische kunst'.

Toen Engelbregt in 2004 begon met zijn project vestigde hij zich in een kleine kubus bovenop een paal in de hal van het Logement. Vanaf zijn werkplek had hij uitzicht op de nieuwgebouwde zaal waar parlementaire enquêtes en onderzoeken werden gehouden. Vanuit zijn kubusje vroeg hij Nederlanders met welke kunst hun volksvertegenwoordigers geconfronteerd moesten worden.

De gevarieerde reacties die Engelbregt ontving printte hij uit in zijn kantoortje en prikte hij vast op de buitenwand, duidelijk leesbaar voor de passanten, vooral LPF-politici en ambtenaren van de ondersteunende dienst van de Tweede Kamer. Alle kunstvoorstellen, reacties en correspondentie werden bijgehouden in grote multomappen. Op de website van de Dienst kon er ook gereageerd worden op de kunstvoorstellen en konden ze beoordeeld worden. Een leuke inzending die ik hier wil vermelden is een groot rek waar schoenen in konden worden gezet. Net als in een moskee toonde je respect door je schoenen uit te trekken als je een gebouw van de Tweede Kamer ingaat. Ook

zou het de tolerantie ten goede komen als mensen elkaars geurtjes uit konden houden. Met enige regelmaat gaf Engelbregt ook de [Dienstbode](#) uit waarin men op de hoogte werd gehouden van de bezigheden van de Dienst.

Onrust ontstond toen een 'deskundigencommissie' een zevental inzendingen selecteerde om uit te gaan voeren. Onder de zeven bevonden zich twee inzendingen van de kunstenaar zelf. Voor de uiteindelijk uit te voeren kunstwerken bleef daarnaast slechts 30.000 van de 160.000 euro (één cent per inwoner van Nederland) over. Hier werden zelfs nog kamervragen over gesteld. Veel kranten- en tijdschriftredacties bogen zich over de kwestie. De Volkskrant sprak bv. van een 'bestuurlijke crisis': 'als iets duidelijk wordt uit zijn project (..) dan is het dat de emoties hoog oplopen als het over kunst en democratie gaat'.

Uiteindelijk bleek dat het werk van de Dienst zelf het kunstwerk was. Geen objectmatige maar procesmatige kunst. De zoektocht naar het democratische kunstwerk bleek zelf het einddoel. De geschiedenis van het Logement, het ontstaan van de opdracht van Engelbregt, de zoektocht naar het democratische kunstwerk, de positieve en de ronduit woedende en gefrustreerde reacties die het project opleverden en de inzendingen die Engelbregt ontving: zij zijn allen ondergebracht in het boek 'Dit is Nederland. De Dienstencatalogus'. Op de voorkant van het boek staat de Duitse vlag en op de achterkant de Belgische omdat Nederland tussen hen ligt ingeklemd. Leuk samengesteld boek; ik kan het je aanraden.